

професійної компетентності, активної життєвої позиції, внутрішньої культури, здатності до продуктивної діяльності. Нині здійснюється пошук ефективних інноваційних методик, спрямованих на підтримку означеного процесу. Перспективними в подальшій розробці цієї проблеми вважаємо дослідження зарубіжних систем розвитку професійної освіти, досвіду використання у професійній підготовці фахівців проектних і дистанційних технологій. Успіх справи залежатиме від того, наскільки навчання, виховання і освіта як цілісна система відповідатимуть реаліям сучасності, вимогам підготовки фахівців принципово нової якості.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Максимова В. Н. Междисциплинарные связи в процессе обучения. Москва: Просвещение, 1988. 191 с.

УДК 378.147:111

*Олена Конотон
(Чернігів)*

АВТЕНТИЧНІ ХУДОЖНІ ВІДЕОФІЛЬМИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ НАВЧАЛЬНО-СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті розглядаються автентичні художні відеофільми як засіб формування англomовної навчально-стратегічної компетентності у майбутніх учителів початкової школи. Визначено їхні характеристики і мету застосування для формування англomовної навчально-стратегічної компетентності у майбутніх учителів початкової школи.

Ключові слова: англійська мова, вчителі початкової школи, навчально-стратегічна компетентність, автентичні художні відеофільми, іноземна комунікативна компетентність, відеофонограма.

The article considers authentic feature films as a means of forming English-language strategic competence of future primary school teachers. Their characteristics and purpose of application for the formation of English-language strategic competence for future primary school teachers are determined.

Key words: the English language, primary school teachers, strategic competence, authentic feature films, communicative competence, video.

Сьогодні в Україні відбувається глобальне реформування освітньої системи, що зумовлено не лише об'єктивними вимогами часу, а й станом самої системи освіти. Інтеграція вітчизняної освіти в європейський освітній простір вимагає її суттєвої модернізації і врахування положень міжнародних документів з мовної освіти, перед усім це стосується документів Ради Європи з мовної політики й освіти – Загальноєвропейських Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (ЗЕР) (Загальноєвропейські Рекомендації, 2003) і Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors (CEFR) (Common European Framework of Reference for Languages, 2018), які пріоритетним напрямком освіти визначають навчально-стратегічну компетентність (НСтК). У сучасних вимогах CEFR (2018) до мовної підготовки студентів зростає роль уміння здобувати інформацію з різних джерел, засвоювати, поповнювати та оцінювати її, застосовувати різні способи пізнавальної і творчої діяльності. Отже, проблема формування НСтК у сучасних студентів нелінгвістичних ЗВО є вкрай важливою і актуальним є питання пошуку ефективних засобів навчання студентів використовувати ефективні стратегії у навчальному процесі, тобто формування НСтК у процесі вивчення іноземної мови (ІМ).

Підготовка педагогічних працівників в Україні здійснюється у 93 закладах вищої освіти, у 48 з яких готують студентів за освітньо-професійною програмою галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 013 Початкова освіта, що дозволило нам дійти висновків про те, що у більшій половині педагогічних закладах вищої освіти здійснюється підготовка майбутніх учителів ПШ і якісна підготовка вчителя початкової школи (ПШ) набуває важливості.

У CEFR (2018) володіння мовою розглядається як здатність здійснювати комунікацію, спираючись на загальні та комунікативні компетентності (мовленнєві, соціолінгвістичні та прагматичні) активуючи відповідні комунікативні стратегії [4, с. 32]. Науковці CEFR (2018) не виділяють іншомовну НСтК (автори CEFR (2018) вживають термін *strategic competence*) як окрему компетентність, а розглядають її у невід'ємній цілісності з іншими компетентностями і зазначають, що, оскільки іншомовна НСтК розглядається стосовно діяльності, то CEFR представляє дескрипторні шкали лише для оцінювання лінгвістичної, прагматичної та соціолінгвістичної компетентності, адже НСтК дуже тісно і завжди переплітається з цими компетентностями, вона не є окремим компонентом і не може бути відокремлена від інших компетентностей [4, с. 130]. У нашому дослідженні ми дотримуємося визначення НСтК, яке було дано І.П. Задорожною, а саме: НСтК – це здатність самостійно користуватися раціональними прийомами розумової праці, стратегіями оволодіння мовленнєвими, лінгвосоціокультурними і мовними компетентностями, самостійно вдосконалюватися у міжкультурному спілкуванні на основі рефлексивної самооцінки результатів власної пізнавальної діяльності [2, с. 126-127].

Вважаємо, що ефективним засобом для формування іншомовної НСтК у майбутніх учителів ПШ може стати динамічна відеофонограма (ВФГ), яка є одним з найважливіших навчальних засобів для формування іншомовної комунікативної компетентності (ІКК) і завдяки слухо-зоровому синтезу здатна відтворити велику кількість базових характеристик процесу реальної усної комунікації, чого не можливо досягти жодним іншим навчальним засобом. Вивчення положення використання ВФГ у навчальному процесі посідає значне місце серед сучасних наукових досліджень (Н.І.Бичкова, Н.Ф.Бориско, Р.І.Вікович, О.І.Гузь, С.Е.Кіржнер, Г.П.Литньова, Н.В.Моспан, С.А.Могільовцев, М.Ю.Новіков, О.А.Палій, В.С.Пашук, В.І.Писаренко, Л.Ю.Пустосмехова, І.А.Рябцевич, А.Є.Чикунова, А.С.Чужик, А.В.Шадрін, О.В.Шмирова, Е.І.Щукіна, Т.О.Яхнюк, М.Allan, B. Vaddock, L. Brandi, W. Bufe, J. Lonergan, J. Sherman, E. Sumerfield та ін.). У той же час деякі аспекти, зокрема, проблема використання автентичних АХВ для формування англomовної НСтК майбутніх вчителів ПШ **потребують подальшого дослідження.**

Отже, **метою** статті є висвітлення проблеми використання АХВ для формування англomовної НСтК майбутніх вчителів ПШ.

Перш за все зупинимось на перевагах використання ВФГ у навчальному процесі з формування англomовної НСтК майбутніх вчителів ПШ. Аналіз теорії і практики використання автентичної ВФГ у навчальному процесі дозволив нам визначити такі її переваги над іншими засобами навчання: 1. емоційний вплив ВФГ; 2. вільний доступ до автентичної ВФГ; 3. ВФГ реалізує різні види наочності; 4. ВФГ сприяє вирішенню проблеми масовості в навчанні; 5. ВФГ здатна індивідуалізувати процес формування ІКК; 6. ВФГ забезпечує високу мовленнєво-розумову активність і інтенсифікацію навчального процесу; 7. ВФГ дозволяє ефективно організувати формування ІКК; 8. ВФГ надає можливість оптимально провести самостійну роботу; 9. наявність зворотного зв'язку, якщо автентична ВФГ використовується з комп'ютерною підтримкою [3, с. 247-248].

Використання ВФГ як технічного засобу навчання (ТЗН) має вагомі переваги у порівнянні з іншими засобами навчання. Ці зумовлене, по-перше, власне ТЗН, який демонструє автентичну ВФГ, а, по-друге, самим змістом автентичної ВФГ. Перегляд автентичної ВФГ на ТЗН має ряд переваг: легкість включення в навчальний процес різними ТЗН – телевізором, комп'ютером, DVD та ін.; мобільність (можливість багаторазового повторення окремих епізодів, по кадровий перегляд, перемотування); здійснення монтажу і

використання різних режимів роботи (стоп-кадр, слухання ВФГ з вимкненим відеорядом, перегляд ВФГ з вимкненим аудіорядом, перегляд ВФГ, змонтованої з переплутаних за змістом частин та ін.) [3, с. с. 247].

У сучасному світі АХВ мають велику популярність серед глядачів усіх вікових категорій, що створює передумови для їх ефективного використання в навчальному процесі. Використання власне самого АХВ має великі переваги у формуванні англомовної НСтК майбутніх вчителів ПШ, адже застосування цього виду ВФГ має величезний мотиваційний і змістовно-еталонний потенціал. Потенціал АХВ дозволяє передавати інформацію в обсязі, який не можна досягти ніякими іншими засобами природньої мови. Також АХВ мають великий художньо-естетичний потенціал, який сприяє збагаченню змістової сторони спілкування, але використовувати у навчальному процесі цілий АХВ можна лише за умови достатньої сформованості у студентів мовленнєвих умінь.

Головними характерними рисами АХВ з точки зору процесу навчання ІМ є: 1. насиченість великою кількістю невивчених студентами слів і словосполучень, тому що АХВ створюються для носіїв мови, в них не має місця відбір мовних одиниць; 2. високий темп мовлення деяких акторів; 3. випадкова (а не запланована) повторювальність лексичних одиниць; 4. доступність тільки для тих студентів, які у певній мірі володіють ІМ; 5. великий емоційний вплив на глядача [1, с. 38].

Виходячи з потенційних можливостей АХВ, Н.І.Бичкова визначає і цілі, яких можливо досягти, працюючи з АХВ: 1. навчання автентичного за змістом і виконанням мовлення; 2. мимовільна активізація під час аудіювання великої кількості до певної міри засвоєних лексичних одиниць, граматичних структур і фонетичних явищ задля запобігання їх згасання в пам'яті студентів; 3. спостереження особливостей функціонування вивчених мовних одиниць у великій кількості нових ситуацій; 4. мимовільне засвоєння деякої кількості невивчених лексичних одиниць, які багаторазово повторюються протягом АХФ; 5. засвоєння паралінгвістичного аспекту мовлення: артикуляційних рухів, міміки, жестів, мовленнєвого етикету; 6. одержання студентами цінної соціокультурної інформації про країну, мова якої вивчається [1, с. 39].

Використання автентичної ВФГ у навчальному процесі з формування англомовної НСтК майбутніх вчителів ПШ відкриває також і великі можливості для розвитку їх творчого потенціалу. Численними сучасними науковими дослідженнями підтверджено збільшення швидкості візуального сприйняття молоді, яка стає більш візуально орієнтованою, а отже, ефективним засобом подання навчального матеріалу є його візуалізація. Одним із шляхів оптимізації навчального процесу з формування англомовної НСтК майбутніх вчителів ПШ вбачаємо у використанні зорової наочності, зокрема, АХВ, раціональному використанні зазначених переваг автентичної ВФГ, розробці нових стратегій створення комплексів вправ для формування ІКК на базі АХВ.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Бичкова Н.І. Основи використання відеофонограми та фонограми для навчання іноземних мов: монографія. Київ : Віпол, 1999. 107 с.
2. Задорожна І. П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки : монографія / МОНМС України, Київ. нац. лінгв. ун-т. Т., 2011. 414 с.
3. Конотоп О. Переваги використання автентичної відеофонограми у вивченні іноземних мов і культур. *Здобутки та перспективи розвитку сучасного мовознавства*: міжнар. зб. наук. пр., присвяч. 70-річ. ювіл. проф. Алли Андріївни Калити. Київ: Вид-во «Політехніка». 2015. С. 245-252.
4. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors, 2018. 235 p.